

371.398:351.74

АНДРАГОШКИ ПРИСТУП У ПОЛИЦИЈСКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Мр Горан Благојевић*

Апстракт:

Образовање у области унутрашњих послова које се у најужем смислу односи на едукацију у полицијским структурама, представља комплексну димензију која захтијева модернизацијски приступ интерактивног односа између предавача и слушаоца. Савремени образовни приступ има за циљ елиминацију класичних метода преношења знања од предавача до његовог конзумента, уобзиривши чињеницу да се у полицијском образовању овакав модалитет искључиво одвија са одраслим особама.

У савременом полицијском образовању полицијских службеника али и оних који то желе да постану заступљен је андрагошки модел. Он подразумева образовање и усавршавање у виду тренинга. Бити тренер у овом смислу представља прави изазов како за полицијске службенике, односно потенцијалне полицијске службенике, тако и за самог предавача, односно тренера. У контексту наведеног овај рад ће обухватити андрагошки приступ у полицијском образовању и фасилитацију кроз призму андрагогије у области полицијског образовања.

Кључне ријечи: Полицијско образовање, Андрагогија и фасилитација у полицији.

УВОД

Када говоримо о самом појму андрагогије, њега морамо схватити као сам појам науке, јер Андрагогија то заправо и јесте. Међутим, Андрагогија је јако битна уколико се осврнемо на сам предмет овог рада, односно на андрагошки приступ у полицијском образовању полицијских службеника. Прије свега потребно је споменути три основна појма који се се истичу у андрагошко-дидактичким појмовима. У том смислу издвојићемо: васпитање, образовање, настава. (Миловановић&Дамњановић, 1999:1).

* Докторант на Факултету безбедности, Универзитет у Београду, МУП РС Управа за полицијско образовање, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, e-mail: blagojevicgoran@yahoo.com.

Васпитање као базна компонента, представља појам који подразумијева широк спектар схватања његове саме суштине и значења. У контексту тога, за очекивати је да постоје различита, или чак опречна схватања у њеном самом појмовном одређењу. Битно је споменути да постоје и она схватања према којима није могуће у потпуности и дефинисати овај појам. Оно што се сигурно може закључити јесте да васпитање прије свега, представља процес у којем се личност формира под позитивним утицајем других људи и других околности и вриједности, али и на основу сопствених унутрашњих схватања и перципирања догађаја и вриједности око себе. На овај начин се формира, образује, изграђује, профилише и креира индивидуалан, јединствен склоп и систем особина које дефинишу одређену личност.

Образовање као основ Андрагогије представља заправо стицање одређених вјештина, знања и навика. У том смислу, оно може бити усмјерено на стицање знања из области различитих научних области, техничких достигнућа, односно саме технике, културе и сличних интелектуалних димензија а на основу којих се заправо код личности и образују, односно развијају те исте вјештине, знања и навике.

Едукација у смислу високог образовања, се остварује кроз академске и струковне студије на основу одобрених, односно акредитованих студијских програма за стицање високог образовања. На академским студијама изводи се академски студијски програм, који оспособљава студенте за развој и примјену научних, стручних и умјетничких достигнућа. На струковним студијама изводи се струковни студијски програм, који оспособљава студенте за примјену знања и вјештина потребних за укључивање у радни процес.

У смислу трећег основа Андрагогије, наведена је и настава, као компонента о којој се у педагошкој и андрагошкој литератури не налази јединствен приступ њеног дефинисања. Том нејединственом ставу о схватању наставе доприњело је практично не слагање неких научних дисциплина које практично нису могле да корачају раме уз раме са брзим развојем и промјенама којима је настава уствари била изложена. У смислу наставе могло би се подразумијевати да је то системски и плански вођен и организован, научно заснован, васпитно-образовни процес који се под руководством наставника одвија у за то специјализованим установама односно школама према законски прописаним правилима.

ОБРАЗОВАЊЕ ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА

Говорећи о образовању полицијских службеника, мора се споменути да знање до којих се дошло нпр. данас, већ сутра за обављање полицијских послова није довољно исцрпно. Захваљујући техничко-технолошким достигнућима и галопирајућем развоју науке, у полицији је потреба за знањем све већа, неопходнија и безрезервније. Проблематика која се односи на образовање у полицији и на њеном усавршавању јесте заправо сама

професионална описаност дјелокруга послова и задатака које полиција обавља а који послови и задаци су предвиђени одређеним законским и подзаконским актима и сл. То значи да дужности и радне обавезе, на неки начин чак можемо рећи и прописи, који се односе на полицију, уско омогућавају полицијском службенику да се стручно усавршава и едукује искључиво за потребе службе. На овај начин може се констатовати да одређене баријере у нормативном смислу недозвољавају полицији много простора за усавршавање и образовање изван своје струке, или чак то образовање и едукација не заузима много пажње у редовима полиције, односно у полицијском менаџменту. Из ових разлога потребно је имати едукацијске центре за образовање и усавршавање полиције, гдје би се поред стручних предмета или полицијских области које би се изучавале, обрађивале и сродне или сличне дисциплине и науке које би равноправно заузимале значај у образовању, оспособљавању и „освјежавању знања“ полицијских службеника а које би биле примјенљиве приликом обављања полицијских послова и задатака. Оваквим моделом би се практично боље искориштавали и људски и финансијски ресурси, обогатило би се знање полиције, проширили би се видици и слободно се може рећи, описменила би се полиција како у практичном, тако и у духовном смислу, што би резултирало „*јачом интелигенцијом*“. Дакле, савремене безбједносне студије, студије политике безбједности и безбједносне стратегије потребно је поред оазе различитих права које се дјеломично изучавају у полицији, инкорпорирати како би се остварила „*полицијска продуктивност*“.

У савременом полицијском образовању полицијских службеника како у Републици Српској, тако и у земљама региона, заступљен је андрагошки модел и фасилитација. Андрагошки модел образовања и усавршавања практично подразумијева да се наведене активности одвијају у виду тренинга. Бити тренер у овом смислу представља прави изазов како за полицијске службенике тако и за самог предавача, односно тренера. Међутим, прије самог образовања и уопште уласка кандидата у процес едукације, потребно је спровести селекцију оних кандидата који би по својим психо-физичким, али и другим битним карактеристикама задовољили услове уопште одабира и регрутовања за процес едукације.

Фасилитација по дефиницији значи олакшавање посла другима, сам овај израз потиче од енглеске ријечи *facilitate*, што заправо у преводу значи олакшати, омогућити, унаприједити, потпомоћи, помоћи, погурати, опремити. (www.skills.rs/ezine/trening/shta-je-fasilitacija.html). Фасилитација је скуп вјештина која упрошћавају и олакшавају неки процес, поступак или задатак. (Милошевић и др, 2011).

У ери демократије, када се људским правима и слободама придаје највећи значај, веома битну улогу у функционисању друштва заузимају активности које у свом раду реализује полиција. Полиција као дио државног апарата појављује се као главни носилац функције заштите свих слобода и

права која су грађанима дата кроз устав и законске прописе. Полицијска мисија је стога и апсолутно подложна критикама јавности, она је сервис грађанима, подручје гдје се ствара доста простора за конфликт, што намеће обавезу да се кадровима у полицији, тј. људским ресурсима у полицији посвети максимална пажња, а посебно њиховом образовању и стручном усавршавању, јер се кроз појединце – полицајце, њихове поступке, комуникације, интервенције итд. посматра цијела организација. (Миладиновић и др,41:42).

Да би се полицијском образовању и усавршавању посветила максимална пажња како би се обезбједила максимална професионализација полицијских кадрова који ће у пракси примјењивати научно-техничко-технолошка достигнућа, знања и вјештине које стекну током образовања и усавршавања, односно током цијелог едукативно-образовног процеса, потребно је прије свега извршити селекцију кандидата који се регрутују за полицијске службенике.

Регрутовање је процес идентификације, привлачења и обезбјеђивања квалификованих кандидата, у броју који организацији омогућава да између више њих изабере оне који највише одговарају захтјевима упражњених радних мјеста. Потребне за људским ресурсима, генерално посматрано, могу се задовољити запошљавањем нових људи и развојем потенцијала постојећих кадрова.(Шикман&Амиџић:1).

Правовремено регрутовање и запошљавање квалитетних кадрова сматра се једним од највећих изазова савремених организација, јер се без таквог приступа тешко обезбјеђује конкурентска способност. Позната је чињеница да многим послодавцима хронично недостају талентовани и амбициозни људи. Стога, не треба да чуди што је интересовање организација за привлачење, запошљавање и задржавање таквих кадрова готово увијек актуелно. За организације које добро послују и које имају добру регрутацију, такви циљеви нису неостварљиви. Међутим, за оне друге, они су готово недостижни. (Кулић&Талијан, 2010:86).

Говорећи о потреби регрутовања кандидата, односно о потребама које су од круцијалне важности за ефикасније и ефективније функционисање службе у будућем периоду, можемо рећи да је оно такво да је неопходност ангажовања кандидата недвосмислена у сегменту да је важнија чињеница *шта кандидат може у току образовања и усавршавања да постане у односу на оно што је тренутно*. Дакле, као резултат тог образовања било би унапређење постојећег знања као и стицање новог, које је апсолутно примјењиво у пракси и обogaћено у односу на оно претходно, евентуално постојеће знање.

Само регрутовање кадрова требало би да прати стање и потребе у служби. То би се врло лако могло остварити аналитичким приступом и прогностиком потребе будућих кадрова у полицији у смислу њиховог специјалистичког профилисања и образовања а које би било тијесно

наслоњено на саму унутрашњу систематизацију и организацију у полицији. На овај начин би се избјегло „фабриковање“ полазника полицијских курсева, студената и слично, који би након завршетка образовног процеса остали незапослени или неискориштени у служби. Аналогно наведеном, јасно је да потреба за процесом образовања у квантитативном смислу, (ако говоримо о студијама), треба да буде реципрочна потребама у служби. Међутим, то у пракси није случај. Ипак, у овом раду нећемо се базирати на квантитативну политику уређености стања која су тренутна и актуелна, потребна, или која су реална. О тим темама било би згодно да се бави адекватан менаџмент, узимајући у обзир број свршених високообразованих људи за потребе полиције и број оних који у њој ради, као и њихов образовни профил и стручну спрему, те опис послова које обављају, са којим школама и слично. У том смислу, као идеја се намеће могућност истраживања принципа кадровске функције и кадровске политике у МУП-у или неким другим безбједносним агенцијама, уколико су такви подаци јавни и доступни. Свакако, уколико је то супротно, оставља се простор за размишљање...*зашто је то тако и да ли је исправно?...*

У контексту горе наведеног, посебно је занимљива чињеница да се извјестан број високообразованих кадрова у БиХ огледа у структури образовних профила запослених, који немају везе са полицијским послом (менаџмент, економија, физичка култура, спорт итд.). Исто тако, интересантна је чињеница да се све више (будућих) припадника полиције школује на приватним факултетима, без обзира што постоје државне полицијске школе, а што опет говори о низу фактора који утичу на стручну оспособљеност и кадровско усмјеравање будућих полицијских професионалаца. Такав приступ полицијском кадровану који омогућава нестручним, некомпетентним „квази“ полицајцима да добијају одговорне дужности и радна мјеста у полицији и сличним кадровским рјешењима за лица која, поред непостојања формалног полицијског образовања, најчешће немају ни фактичку компетентност за наведено. (Миладиновић, А., 2009:312).

ФАСИЛИТАЦИЈА КРОЗ АНДРАГОШКИ ПРИСТУП У ПОЛИЦИЈСКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Традиционални приступ образовању и стручном усавршавању у полицији, усљед динамичности полицијске функције, као и промјена у окружењу у којем полиција дјелује, без обзира на то да ли се они посматрају интерним или екстерним, доводи у питање примјену знања добијеног од кадра, примарно одговорног за образовање и стручно усавршавање. За учешће у полицијском образовању, сходно традиционалном приступу у образовању, биране су особе по нивоу стручности за конкретно знање и вјештине, без икаквих посебних вјештина из андрагогије, а поготово полицијске андрагогије, као специфичне области у андрагогији. Односно,

полицијско образовање посматрано и кроз школовање, обуку и усавршавање се базира на педагозима, који су компетентни за конкретну полицијску област. Другим ријечима, владало је мишљење да је довољно да наставници познају област коју предају, односно да су експерти у тој области, те да су самим тим и компетентни да знање и вјештине које посједују пренесу и другим полицајцима.

Међутим, крајем 20. вијека и почетком 21. вијека традиционални приступ полицијском образовању и стручном усавршавању се мијења, односно усавршава се и долази до појаве новог облика образовања, познатог под термином „фасилитација“. Овај нови концепт тренинга уско је повезан са науком о образовању одраслих – андрагогијом. Такође, функцију наставника замјењује тренер, о коме се говори и као о „фасилитатору“.

Када говоримо о учењу одраслих, мислимо на андрагошки приступ, који много више пажње усмјерава на начин на који уче одрасли. Андрагогија се бави начином на који уче одрасли, а они уче другачије од дјеце (педагогија). Теорија усвајања знања заснива се великим дијелом на овим претпоставкама. Одрасли желе да буду самоусмјерени, да не зависе у потпуности од наставника, а такође имају и животно искуство које им помаже у учењу. Андрагогија се бави организованим и систематичним подухватом помагања одраслима у учењу, и то на начин који стимулише њихову способност да сами себе усмјеравају у том процесу.

Као повезани дио андрагошког приступа образовању полиције, споменули смо да је то фасилитација. У претходном тексту споменули смо и само значење фасилитације. Битно је схватити да она представља скуп вјештина које олакшавају или упрошћавају неки процес, поступак или задатак. Када се говори о фасилитацији, неопходно је одредити и онога који фасилитира, односно фасилитатора. Сходно нареченом, то би била особа која члановима групе олакшава да разумију једни друге, да се лакше усагласе и предузму договорене радње, а вјештине фасилитације су технике које је усавршио тренер да би помогао својим полазницима и усмјеравао их ка остварењу планираних задатака. Искусан фасилитатор помоћи ће учесницима да уче једни од других кроз смислено вођену дискусију и друге методе. Врло често, током увода, активности, коучинга, постављања питања и доношења закључка, презентер је онај који заиста помаже цио процес прије него што просљеђује информације. Циљ успјешног фасилитатора је да из групе извуче највише и подигне је на виши ниво. (Миладиновић и др., 43:44).

Да би тренер развио одговарајуће вјештине фасилитације, потребно је вријеме, искуство и посвећеност професији. Развој вјештина фасилитације је индивидуални процес и зависи од самог тренера, тј. од тога колико времена му треба да усаврши ове вјештине. У доступној литератури истичу се четири основне технике фасилитације које тренер може користити да би усавршио вјештине фасилитације. То су: атентивне технике (технике посвећивања пажње), технике опсервације (технике посматрања), технике слушања и

технике постављања питања. (www.skills.rs/ezine/trening/sta-je-fasilitacija.html). Такође, из доступне литературе навешћемо неке од смјерница у фасилитацији којих тренер у процесу наставе треба да се придржава:

- створите пријатну атмосферу;
- будите на располагању;
- будите природни – полазници ће то цијенити;
- немојте изигравати савршеног;
- будите свјесни своје улоге тренера;
- изложите тему и обим програма наставе, а полазници нека изложе своја очекивања;
- пружајте само провјерене податке;
- нека полазници представе своје искуство на сваку тему или вјежбу;
- представите идеје и питања, не инсистирајте на својим гледиштима,
- потрудите се да полазници имају прилику да причају о сопственом искуству;
- ваше очи, уши, глас и говор тијела су важни. успоставите контакт очима са полазницима. Будите свјесни сопственог гласа – настојте да не говорите ни превише али ни прегласно, већ тако да сви могу да чују и вас и остале полазнике;
- будите коректни када прозивате полазнике, немојте никога фаворизовати, не прозивајте стално исте људе;
- не улазите у расправу и не дозволите да час прерасте у расправу;
- истовремено треба охрабривати различитост у мишљењу;
- омогућите полазницима да постављају питања;
- не дозволите да полазници упадају један другоме у ријеч;
- будите „чврсти“ са доминантним особама, ставите им до знања да треба пустити и друге да говоре;
- дајте полазницима довољно времена да размисле и образложе своје мишљење;
- провјерите да ли су полазници добро разумјели садржај једне наставне јединице прије него што пређете на другу;
- одговорите ако још има неразјашњених питања;
- користите активности „пробијање леда“ или „загријевање“;
- примјењујте различите наставне методе. (Милошевић и др, 2011.).

Када говоримо о фасилитацији у полицијском образовању, треба имати у виду да је ријеч о учењу одраслих особа. У том случају треба нагласити и битну улогу тренера, који треба да води рачуна о склопу специфичних принципа који су засновани на потребама одраслих. Најчешће помињани и најзначајнији принципи у учењу одраслих јесу: самосталност и самоувјереност; животно искуство и знање; релевантност (важност);

практичност; мултисензорно учење; активно учење; репетиција; рецентност (скоро, недавно); примарност и повратна информација.¹⁰⁴

Да би се фасилитација успјешно имплементирала у полицијско образовање, тренер мора водити рачуна и о одабиру наставне методе, јер она представља средство помоћу којег полазници усвајају предвиђени наставни садржај. Најуобичајније наставне методе које се могу користити су јесу: Предавање; Презентација; Модификовано предавање; Брејнсторминг; Групна дискусија; Дебата; Студија случаја; Демонстрација; Симулација; Играње улога; Игра. (Миладиновић и др:47).

- Спровођењем фасилитације у полицијском образовању потребно је обратити пажњу на:
- Слобода одлуке одраслих шта се жели научити а шта не и на који начин.
- Одрасли посједују одређено знање а тренер мора да узме у обзир професију полазника, породичне обавезе, претходно образовање, као и све друге чињенице које су важне и које могу бити од користи за процес усвајања знања.
- Одраслима је потребно да нова знања буду примјенива у свакодневном животу, али и у њиховом раду у полицији.
- Одрасли су већином практичари и о томе треба водити рачуна. Односно потребно је водити рачуна о практичној примјени наученог у полицији.
- Учење је далеко сврсисходније кроз активан и практичан рад који је доста битан када је у питању успјешно и ефикасно обављање полицијских послова.
- Полазници уче и памте боље ако су активно укључени у процес наставе. Тренер би требао да кроз разне наставне активности подстиче полазнике да што чешће понављају пређено градиво.
- Важно је да се градиво често резимира и да се свака етапа заврши прегледом задатака наставе, како би новопређено градиво било још једном поновљено и боље запамћено.
- Тренер и полазници треба да успоставе процес комуникације који се одвија у оба смјера. Тренер мора континуирано да тражи повратну информацију од полазника да би се увјерио у њихов напредак и заинтересованост за наставу. Али и тренер треба полазницима да пружи повратну информацију о степену усвојеног знања, што је важно за мотивацију полазника.

¹⁰⁴ Опширније: Приручник Курс за тренере, Центар за обуку полиције, Сремска Каменица, Министарство унутрашњих послова, Република Србија, 2010, стр. 5.

ПРИМЈЕНЉИВОСТ ФАСИЛИТАЦИЈЕ У ПОЛИЦИЈИ

Када је ријеч о полицијском функционисању али и о полицијском образовању, најчешће ћемо се суочити са шаблонским и већ добро познатим начином реализовања активности. Иако су иновативна евентуална одступања, у односу на шаблонска поступања минимизирана, она се свакако нерадо прихватају, како у теорији, тако и у пракси. Обзиром да полицијско образовање обухвата општу полицијску дјелатност, док криминалистичко образовање специјалистичко или на неки начин усмјерено образовање у дјелокругу полицијских послова и задатака, потребно је пратити корак са достигнућима науке како би се избјегла монотоност у раду, флегматичност, незаинтересованост и сл. Како би се новитети инкорпорирали из теорије у праксу, потребно је кренути од самог коријена ствари. То је учење у цјелокупном смислу ријечи. Управо у том контексту можемо да кажемо да је и овај облик учења релативно нов, те се за овај приступ полицијском образовању, поставља и упитник о примјењљивости. Поред упитности примјене андрагогије, нарочито се под лупу ставља фасилитација као модалитет андрагошког приступа полицијском образовању. Уколико се уобзире чињеница да су послови полиције, њена функција и њена организација, као и друштвена улога, специфични по много чему, онда се са правом може констатовати да је и њен начин образовања другачији од оног на које смо навикли у цивилном сектору. Ипак, наведена чињеница не би требала да ограничава саму примјену андрагогије и фасилитације у полицији. То заправо подразумијева каузалност полицијског образовања и андрагогије због многих разлога који су дијаметрално условљени у овом домену.

Како су вишеструке специфичности полицијске организације и полицијске функције примјетне, оне и намећу потребу андрагошког приступа у полицијском школству које би требало у континуитету спроводити у смислу сентенце „*VIVERE TOTA VITA DISCENDUM EST* – Човјек учи док је жив“. То подразумијева да се фактичко и формално школовања не окончава дипломирањем. Само образовање и едукација би требала да траје кроз разне облике дошколовања, постдипломске студије, семинаре, курсеве, обуке, усавршавања, специјализације и др. како би се „држао ритам“ који је наметнут различитим друштвеним околностима, потребама и стањем. Ако се наведено пренесе на полицију која има друштвену улогу и која је свакако дио друштва, неопходно је да она константно и континуирано усавршава властите припаднике. Дакле, у том смислу накнадна едукација треба да се заснива на андрагошком приступу и техникама фасилитације, с обзиром на то да ће се у највећој мјери односити баш на одрасле припаднике заједнице који обављају послове полицијских службеника. Приликом едукације полицијских службеника који су своје образовање већ стекли на било ком нивоу, не могу се користити педагошка знања, односно педагошки модели. У

прилог овој тврдњи иде чињеница која се односи на то да су полазници који се додатно едукују одрасли људи.

Ако говоримо о полицијском кадру, односно о кадру полицијске организације у ширем смислу подразумевамо све њене запослене, независно од степене школске спреме, врсте послова које обављају и положаја који заузимају у хијерархији звања. По садржини у ширем смислу, одређен појам кадар (француски-*Cadre*), једнак је појму запослени у полицијској организацији. У одређеним земљама а дијелом и код нас, за тако одређен појам кадра као синоним користи се израз персонал, (латински-*personalis*), што значи лични, који се тиче особе исли особља. Због такве употребе појмова кадар и персонал, као синонима, паралелно се говори о кадровској и персоналној политици, кадровским и персоналним пословима и кадровским и персоналним службама. (Амиџић, Г., 2009:28). Појам кадар се често користи и у ужем смислу у односу на наведени. У том контексту он подразумева оне раднике који су стручни, који обављају сложеније послове а који ипак за обављање таквих послова морају имати адекватну стручну спрему, односно одређен и адекватан степен стручне спреме, искуство у раду и слично. Из овог произилази да су кадрови у ужем смислу те ријечи *стручни кадрови*. Без обзира на то да ли се радило о ужем или ширем схватању ријечи „кадар“ у полицијском контексту, усавршавање, специјализација, додатна обука, разни семинари и курсеви требају да буду трајно опредјељење полицијског образовања, без обзира на постојање формалног редовног школства у оквиру полицијске организације и стеченог знања и струке. Ово условљава и динамичност промјена у цјелокупном друштву а што свакако изискује неопходност континуираног и константног полицијског образовања, без обзира на то о којим полицајцима се ради, односно без обзира на то на који ниво полицијске организације се односи (да ли се односи на руководни кадар или не, да ли се односи на униформисану, криминалистичку полицију или полицију других надлежности, да ли се односи на полицију у основним организационим јединицама или на припаднике полиције који раде у вишим организационим јединицама, итд.). Обзиром на саму динамику промјена која се дешавају око нас, јасно је да се класичним начином образовања не може постићи адекватан циљ. Сама та динамичност промјена уствари изискује сврсисходност и брзину у дјеловању како би се могло одговорити задатку. То свакако изискује примјену андрагогије и фасилитације.

У савременој данашњици када се говори о примјени научних метода у образовању полиције мало се придаје значаја. Приоритетна пажња је усмјерена на динамику промјена, нарочито оних, које се односе на систематизацију и организацију радних мјеста. У том смислу више се брине о радном мјесту полицајца које ће он заузети, или на које ће бити распоређен, нарочито уколико је оно мјесто руководиоца, у односу на потребу како ће се тај посао обављати. Дакле, превасходно се тежиште интересовања преноси на

питања „Гдје ћу радити“? а требало би „Како ћу и да ли ћу знати радити“? Оваквим приступом сама полиција у односу на своју улогу у друштву све чешће занемарује своје основно дјеловање, односно своја примарна задужења, бавећи се „сама са собом“.

Како би се дала вјера опредјељености полиције да буде сервис грађанима, што заправо она и јесте, потребно је да она као „наша“ обавјештава јавност и превентивно реагује, даје разне упуте свим члановима заједнице благовремено и истинито. Ово се наравно мора заснивати на андрагошком приступу и техникама фасилитације, будући да је већина популације, поготово оних којима се полиција обраћа, одрасла. У овом дијелу не треба занемарити ни својеврсну парцијализацију превенције коју полиција спроводи према најмлађима, дјеци и малољетницима, којом приликом се, наравно, неће примјењивати андрагошка, већ управо педагошка знања.

Уколико фасилитацију посматрамо кроз андрагошки приступ у полицијском образовању, разумљива нам је њена примјењивост у школовању, обуци и у усавршавању људских кадрова у полицији. У том контексту, мора да се да и својеврсни осврт на андрагошки приступ полицијском образовању, као актуелној тенденцији полицијског образовања. То заправо представља потребу да се ревидира педагошки приступ у полицијском образовању, па и да се он напусти у потпуности, с обзиром на то да није примјењив у актуелном концепту полицијског образовања које се базира на образовању одраслих, односно андрагошком приступу. На овај начин педагошки принцип образовања се не омаловажава, већ се само скреће пажња на његову непримјењивост у полицијском образовању, које карактеришу одрасли чланови заједнице, било да су кандидати за полицијске службенике или већ раде као полицијски службеници. Како би се овакав начин образовања у потпуности ускладио са постављеним циљевима, прије свега је потребно примијенити фасилитацију као један од андрагошких модалитета образовања одраслих за афирмисање андрагошког приступа полицијском образовању, са свим специфичностима које такав приступ има уопштено, а поготово у контексту полицијског образовања. То значи да је потребно да се константно и континуирано „исфасилитирају будући фасилитатори“, јер је то управо једна од специфичности полицијског образовања, посматрана у контексту образовања одраслих.

ЗАКЉУЧАК

Сходно динамици и промјенама у окружењу у оквиру којег полицајци свакодневно дјелују, класично образовање кадрова у полицији, посматрано кроз институционализовано и организовано школовање, тешко је оствариво. Наравно, ово не значи да не треба да се образовање, обука и усавршавање у полицији посматрају стихијски и дезорганизовано, а поготово не централизовано, али је такође неопходно да се полицијско образовање

„делегира“ и на друге организационе јединице у оквиру полицијске организације, односно да се дјелимична одговорност за едукацију припадника тих јединица пренесе на њих. Ово је посебно битно код едукације кадрова у полицији гдје је динамичност промјена у окружењу у којем дјелују готово свакодневна, чиме се онемогућава класично централизовано образовање у континуитету и благовремено. Делегирањем дијела одговорности за обуку и усавршавање (не и за школовање, а поготово не у погледу наставних планова и програма), односно „делегирањем“ саме обуке и усавршавања, нижим организационим јединицама би се пренијела и одговорност за оспособљеност властитих службеника (што имплицира да би се, свакако, много више посветили самој обуци и усавршавању, знајући да ће крајњи резултат свакако бити афирмативан, и то за конкретну организациону јединицу која и изводи обуку и усавршавање), док би се, с друге стране, самим организационим јединица дјелимично „оставило на вољу“ да властите припаднике додатно едукују за оне полицијске послове и активности гдје се осјети потреба за тим у оквиру конкретне организационе јединице или заједнице у којој организациона јединица дјелује, водећи рачуна о томе да свака организациона јединица, као и свака заједница у оквиру које дјелује та јединица (без обзира на то како се заједница посматрала, односно по ком критеријуму) има специфичне проблеме, како интерне, тако и екстерне.

Усљед наведеног, разумљив је значај „фасилитације фасилитатора“, с обзиром на неопходност како примјене саме фасилитације приликом обуке и усавршавања кадрова у полицији на овом нивоу, тако и обуке и усавршавања самих (будућих) фасилитатора у овим активностима обуке и усавршавања. У овом контексту, неопходно је да се укаже и на чињеницу да улога фасилитатора, па и сама фасилитација не мора нужно да подразумијева фокусираност ка кадровима у полицији, односно не мора да значи да ће фасилитатори у полицији обуку и усавршавање примјењивати само према полицајцима, с обзиром на то да се многобројни програми превенције криминалитета и других друштвено негативних појава у заједници заснивају управо на својеврсној обуци самих чланова заједнице у циљу предупређивања тих негативних појава, односно узрока који доводе до њих, као и у циљу адекватног, благовременог и ефикасног реаговања на већ констатоване проблеме у заједници.

ЛИТЕРАТУРА

- Амићић, Г., 2009. *Специфичности управљања људским ресурсима у полицији Републике Српске-Монографија*, Итернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука;
- Кулић, Ж., Талијан, М., 2010. *Управљање људским ресурсима*, Факултет за безбједност и заштиту, Бања Лука;

- Миладиновић, А., Петричевић, В., Саламадија, М., Фасцилитација у полицијском образовању, *Безбједност, полиција, грађани, МУП Републике Српске*, година IX, број 1-2/13;
- Миладиновић, А., 2009. *Корупција у полицији*, Сарајево, Интернационална асоцијација криминалиста;
- Миловановић, Р., Дамњановић, П., 1999. *Основи Андрагогије, Друго издање*, Београд: Полицијска Академија Београд.
- Милошевић, С., Ђурић, Б., Звиздић, М., *Фасилитација (Fasilitation), Увод*, Удружење Жене женама, Мобилис, Београд, 2011. година;
- Шикман, М., Амићић, Г., Регрутовање кадрова за полицију, *Безбједност, полиција, грађани, МУП Републике Српске, година IX, број 1-2/13*;

ОСТАЛИ ИЗВОРИ

- Приручник Курс за тренере, 2010. Центар за обуку полиције, Сремска Каменица, МУП Република Србија,
- www.skills.rs/ezine/trening/shta-je-fasilitacija.html. (Пристап:26.11.2015. године).

ANDRAGOGUE ACCESS TO POLICE EDUCATION

MSc Goran Blagojevic

Abstract:

Education in the field interior ministry which is in the strict center terms refers to education in police structures, is a complex dimension which requires access to life have outgrown interactive relations between lecturers and listeners. Modern education approach aims to eliminate classical methods of transferring knowledge from the lecturers to his listeners, especially in the police education where such a mode is going exclusively with adults.

In the modern police education officers but and those who want to become police officers, represented the andragogical police education concept. He includes education and professional development training in mind. Be a coach in this sense represents a real challenge for police officers, or potential police officers, and for the instructors, or coach. In the context mentioned above this work will include andragogical access to police education, and in the police through the prism facilitation and andragogy area in the police education.

Key words: Police education, facilitation and andragogy area in the police education.